

Прагнення до стійкості може проявлятися як прагнення до мети, але може бути ніяк не пов'язаним з метою. Суператрактор – межа самоорганізації системи і є результатом свідомої діяльності людини. З іншого боку суператрактор постає як результат реалізації загальнолюдського ідеалу людського розвитку і є наслідком диференціації та інтеграції ідеалів різних культур і народів. Синергетика своєрідним чином поєднує індивідуальний та цивілізаційний розвиток, забезпечує коеволюцію матеріального і духовного, душі і тіла.

Принципова відмінність синергетичної методології управління саморозвитком від класичної полягає у тому, що класичний принцип «свобода є усвідомлена необхідність» змінюється на інший – «свобода – це усвідомлене право і відповідальність вибору».

Таким чином, синергетика як наука про самоорганізацію і самоуправління вивчає складні системи в умовах нестійкої рівноваги або динаміку їх самоорганізації поблизу точок біфуркації, де незначна управлінська дія призводить до значних і непередбачуваних наслідків для системи. Синергетика стає моделлю світобачення та інструментом наддисциплінарного пізнання.

#### ЛІТЕРАТУРА

1. Синергетика і освіта : монографія / За ред. В. Г. Кременя. К. : Інститут обдарованої дитини, 2014. – 348 с.
2. Синергетичний підхід до психологічних процесів у системах різного рівня організації : монографія / авт. кол.: Н. О. Гончарова, Ю. І. Калюжна, Ю. О. Клименко, В.А. Лаврінченко [та ін.] ; за ред.: К. В. Седих, І. Г. Тітова, Полтава : Астроя, 2020, 223 с.
3. Парадигмальні зміни основ загальної психології у синергетичному контексті : колективна монографія / [Чепи М.-Л. А., Маценко В. Ф., Маценко Ж. М., Бугайова Н. М. та ін.] ; за редакцією Чепи М.-Л. А. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. 220 с.

## ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ДІТЕЙ ДО НАВЧАННЯ

**Криштона А. І.**

*Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка  
ukrpsy@ukr.net*

**Актуальність дослідження.** Особливості психологічної готовності дітей до навчання є однією з найбільш важливих тем в педагогічній психології. Діти починають навчання в ранньому віці, і успішність їх навчання залежить від рівня їх психологічної готовності до нього. Успішне навчання впливає на когнітивний, соціальний і емоційний розвиток дітей, тому вивчення особливостей психологічної готовності до навчання є критично важливим.

У наш час в психологічній науці важливе місце посідає проблема підготовки дитини до школи. Під готовністю до шкільного навчання розуміється необхідний і достатній рівень психічного розвитку дитини для засвоєння шкільної навчальної програми в умовах навчання в колективі однолітків.

Психологічна готовність дитини до шкільного навчання – це один із важливих підсумків психічного розвитку особистості в період дошкільного дитинства [2].

**Виклад основного матеріалу.** Психологічна готовність до навчання визначається як здатність дитини до успішного і ефективного навчання. Основні складові психологічної готовності до навчання включають когнітивні, соціальні та емоційні аспекти.

Під психологічною готовністю до шкільного навчання розуміється необхідний і достатній рівень психічного розвитку дитини для освоєння шкільної навчальної програми в умовах навчання в колективі однолітків [4].

Д.Б. Ельконін, обговорюючи проблему готовності до школи, на перше місце ставив сформованість передумов до учбової діяльності. До найбільш важливих передумов він відносив уміння дитини орієнтуватися на систему правил в роботі, уміння слухати і виконувати інструкції дорослого, уміння працювати за зразком і деякі інші. Всі ці передумови витікають з особливостей психічного розвитку дітей в перехідний період від дошкільного до молодшого шкільного віку, а саме: втрата безпосередності в соціальних відносинах, узагальнення переживань, пов'язаних з оцінкою, особливості самоконтролю. Д.Б. Ельконін підкреслював, що при переході від дошкільного до шкільного віку, діагностична схема повинна включати діагностику як новоутворень дошкільного віку, так і початкових форм діяльності наступного [5].

Когнітивні аспекти включають здатність до розуміння, сприйняття та зберігання інформації. Це включає здатність до концентрації, здатність до аналізу і синтезу, здатність до мислення та розвитку вмінь, таких як читання, письмо і математика.

Соціальні аспекти включають здатність до комунікації, співпраці та спілкування з іншими. Це включає здатність до взаємодії з іншими дітьми та дорослими, а також здатність до розвитку соціальних навичок, таких як розуміння інших людей та емпатія.

Емоційні аспекти включають здатність до контролю та регулювання своїх емоцій. Це включає здатність до відчуття комфорту в шкільній атмосфері, здатність до управління стресом і тривогою, а також здатність до розвитку позитивного налаштування і самопочуття.

Одним з ключових факторів, які впливають на розвиток психологічної готовності до навчання дітей, є досвід, який вони отримують в ранньому віці. Наприклад, дослідження показують, що діти, які знаходяться в стабільних і люблячих сімейних умовах, мають більшу психологічну готовність до на-

вчання, ніж діти, які знаходяться в небезпечних або некерованих сімейних умовах.

Важливим фактором, який впливає на психологічну готовність до навчання, є якість виховання та навчання, які надаються дітям у передшкільних закладах. Якісний передшкільний досвід може допомогти дітям розвивати когнітивні, соціальні та емоційні навички, необхідні для успішного навчання у школі.

Психологічна готовність дитини до шкільного навчання - це один з найважливіших підсумків психічного розвитку в період дошкільного дитинства.

Високі вимоги життя до організації виховання і навчання змушують шукати нові, більш ефективні психолого-педагогічні підходи, націлені на приведення методів навчання у відповідність вимогам життя. У цьому плані проблема готовності дошкільників до навчання в школі набуває особливого значення. З її вирішенням зв'язане визначення цілей і принципів організації навчання і виховання в дошкільних установах. У той же час від її рішення залежить успішність наступного навчання дітей у школі.

Підготовка дітей до школи – проблема комплексна, багатогранна, що охоплює всі сфери життя дитини. Психологічна готовність до школи – тільки один із аспектів цієї проблеми, виключно важливий і значимий [1].

Найважливішим наслідком психічного розвитку дитини дошкільного віку є формування психологічної готовності до шкільного навчання. По суті, її становлення свідчить про завершення періоду дошкільного дитинства.

Перехід від дошкільного віку до школярства в дитячій психології називають малою кризою. Це критичний вік, тому дитина повинна пройти певний період адаптації. Критерії адаптації можна умовно поділити на об'єктивні та суб'єктивні. Об'єктивні показники адаптації – це адекватна поведінка та успішне навчання. До суб'єктивних належать самовдоволення, яке виявляється в емоційному стані, та внутрішній комфорт [3].

**Висновок.** Узагальнюючи, можна сказати, що психологічна готовність до навчання є критично важливою для успішного навчання дітей. Вона включає когнітивні, соціальні та емоційні аспекти, і залежить від досвіду, який діти отримують у ранньому віці. Якість виховання та навчання у передшкільних закладах може бути ключовим фактором, який впливає на психологічну готовність до навчання дітей. Таким чином, вивчення особливостей психологічної готовності до навчання є важливим для розвитку успішних програм педагогічної підтримки дітей.

## ЛІТЕРАТУРА

1. Clancy Blair, C. Cybele Raver. School Readiness and Self-Regulation: A Developmental Psychobiological Approach. *Annu Rev Psychol*, № 66. 2015 Jan 3; P. 711–731.

2. Дронь Т. Психологічна підготовка дитини до школи. Психолог. 2007. №21-22. С.57-63.
3. Бодяк К.П. Психологічні особливості підготовки дітей до навчання у загальноосвітньому навчальному закладі <https://phm.cuspu.edu.ua/ojs/index.php/SNYS/article/download/1550/pdf>
4. Коваленко О. В. Формування мотиваційної готовності дітей до навчання в школі як проблема. Збірник наукових праць. Випуск 7. Кам'янець-Подільськ, 2011. С. 63-67.
5. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія. Навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 338 с.

## **ОСОБЛИВОСТІ ПОБУДОВИ МІЖОСОБИСТІСНОЇ ВЗАЄМОДІЇ СТУДЕНТАМИ ТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ РІЗНОЇ СТАТІ**

**Кукса Ю. В.**

*Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка  
jkuksa777@gmail.com*

Складна структура відносин між людьми включає велику кількість елементів, серед яких найбільш важливими є міжособистісна взаємодія. Вона є результатом розвитку соціальної історії, показником і основою культури і в той же час є засобом суспільного розвитку. Якість соціального життя людини залежить від способу спілкування та взаємодії з іншими людьми, адже саме у спілкуванні розкриваються та реалізуються соціальні та міжособистісні відносини.

Учені О. Булгакова, Т. Днепров, Д. Долганов, О. Каргополова, А. Кідінов, В. Коваль, Т. Пернарівська, К. Седих та інші досліджували специфіку побудови та розвитку міжособистісної взаємодії студентами. Однак, попри значну кількість наукових розвідок, можемо констатувати відсутність комплексних досліджень, присвячених проблемі міжособистісної взаємодії студентів технічного профілю, зокрема, специфіці побудови взаємодії хлопцями та дівчатами.

У зв'язку з цим метою дослідження є теоретичний аналіз особливостей побудови міжособистісної взаємодії студентами технічного профілю різної статі.

Людина та суспільство пов'язані розгалуженою системою зв'язків, головними елементами якої є суб'єкти зв'язку. Предметом зв'язку тут виступає те, щодо чого здійснюється зв'язок, і механізм свідомого регулювання взаємин між суб'єктами. Конкретний зв'язок здійснюється у формі контакту і влас-